

PERŽVALGA.

— Apart sziokių tokių tautiszkų, politiszkų ir moksliszkų draugysezių Prusų Lietuvoje, vienas maldingas surinkimninkas ragina įsteigti draugystę pamokslų sakymui (susirinkimuose miszę laikyti) ir išleidimui išganingos literatūros, nors visa Pr. lietuvių literatūra iki šiolei yra tiktaidvasiszko turinio.

— Lietuviams renknat vardus ir ketinant vėl siųsti į Berlyną savo pasiuntinius dėlei įvedimo į pradines mokyklas lietuviszkos kalbos ir mokslaknygių, vokiszki konzervatyvai pradėjo szaukt „gevalt!“ kad jau su vokietyste Prusų Lietuvai yra ant galo. Visi tie riksmi apie pavojų vokietystei paeina isz Tilžės, kur pilna visokių Koelerių, Klingerbergų ir k. Valdžiai rodyja vokietaipalaikiai, kad toji Lietavą atisųstų už gen-gub. Koellerį, kuris gubernatoriudamas Szlezvige (Danų apgyventame kraszte) laike 24 valandų iszvarinėjo žmones isz savo tėviszkių, kurie pasiliko tvirtais danais. Neuzilgo galteip iszvarinės isz tėviszkių ir Prusų lietuvius agitatorius, bei sziaip tvirtesnius lietuvius. O Kad Prusų Lietuvoje jau yra Koeller'iu, tai tas faktas, kad yra užginta Dr. Bruoziiui žmones gydyti bei gyventi Lietuvoje.

— Klaipėdoje 26 d. Balandžio buve priėmimas mokintinių, kurie bus mokinami ant mokintojų pradinėse mokylose, kurias žada įrengt valdžia lietuviams. Kiek tokių mokintinių, norinczių pastoti lietuviszkaais mokintojais, atsirado, nėra žiniōs.

— Tilžėje 28 d. Balandžio lietuviszkos daininkų draugystės buvo parengtas dainavimo vakaras.

— Tilžėje pradėjo dirbti elektriszkais strytkariams kelius.

— Tas kun. Krawczunas iszsivaikys visas draugystes ir parapijonus. Negana kad užgrėbė S. Daukanto draugystės knygyną, bet dabar vėl tą pat padarė ir su draugyste Panų Szvencziausios Marijos Panos Ražancavos.

— Thorp Wis. lietuviai ukinninkai 22 d. Balandžio turėjo didelį pokilį. Valgė pietus, gėrė už sveikata Dr. Basanavicziaus, Szliupo ir visos liet. inteligencijos, dainavo, deklamavojo, prakalbas laikė ir net kiauulelę (kalelę) su kuceis muszė. Ant galo apgailejo D-rą V. Kudirką, kuris numirė isz bado. — „Lietuva“.

— „Bažnyczios Tarnas“ jau užbaigė dienas savo gyvenimo su paskutiniu atdusiu, kad „daug procios negalima leisti į mėsžlyną!!!“ Pirm myriodar iszstarė lotyniszkai szituos žodžius: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“ (laikai mainosi ir mes kartu su jais).

Aukos parodai

Isz Waterbury, Conn.	
M. Racziutė	-25
Ona Budrevicziutė	-25
J. Penikas	-25
	Buvo \$1146,85
	Labu \$1147,60
	<i>J. J. Pauksztis.</i>

Aukos kankintiniams

J. Penikas, Waterbury, Co.	-25
	Buvo \$21,50
	Labu \$21,75
	<i>Redakcija.</i>

Isz Lietuvos.

Stakliszkes. (Trakų pav.) Nėi vienas apszviestas žmogus sziaudien jau netiki į burtus ir nesiduoda prisigaudinėti visokiems apgavikams, bet nelaimė su musų praszcziokeliais, neapszviestais žmonelems, kurie burtus laiko už tikrą esybę, nuo velnio paeinanczią, ir gana tankiai prie

tokių kreipesi, negavę stebuklingos pagalbos nuo Dievo ar szventųjų. Delto czion apraszysiu apie garsų daktarą-burtininką Dakimaviczzių, Trezczionų kaime, kuris netik Trakų paviete garsus savo stebuklais, bet ir Kauno gubernijoi, pas kurį atkeliauja daugybės žmonių su visokioms ligoms ir reikalais, ir ar tikėsitate, apart praszcziokelių ir bajorai prie jo kreipesi, kuriuos begydydams iszsiunczia į aną svieta, kur ligų jau nėra. Dakimaviczzius yra pagarsėjęs isz savo Jarbų kaipo susidėjęs su visais velneis, kurie jam gelbsti. Teip kalba kuone visi Trezczionių gyventojai. Dakimaviczzius buk turys tokias knygas, su kurių pagalba pasiszcziaukia ir nuvaro velnius. Vieną kartą skaitydamas isz tos knygos susiszcziaukęs baisybę velnių, kurie jam visokių prajovų pridirbo ir nesitraukė tol szalin, kol neatskaitė iki tos vietos, kaip velnius nuvaryt. Dakimaviczzius gydo nuo visokių ligų ir net nuo protiszkų; prie tulų ligų vartoja dėl viso ko trukžoles, džingelius, cziobrus, brolelius, raguolės ir tt. kurioms paprastai veistijasi visos moters ir žino jų veikmę.

Dakimavicziaus gydymo būdą paduodu czion, kaip pats esu patyręs, kuriam buvo įtikėje dvi ypatos.

Vienas žmogus apsirgęs kokia ten liga, gavo gelimą dantų, kuriuos tuoi davė Stakliszkių Ickui isztraukti, bet skausmas nenustojo; viso kaimo kumutės rodyjo szio ir to dėti, bet vis be pasekmės. Viena kuma patare, kad reik kreiptis pas Dakimaviczzių, kuris užkalba (užžada) degtinę, nuo kurios ir jos vyrui tankiai perstoja dantų skaudėjimas. Mat jos vyras kaip užsimano degtinės, tai jam tuoj' pradeda dantis sopėti ir nustoja tik nuo degtinės porą czierkų iszlenkus, už ką nėi jo pacziutė

nesibara, nes gyduolių jug reik. Ligonis iszgirdęs anos kumutės rodą tuojaus paliepė sunui jot į Stakliszkes degtinės ir paskui į Trezczionis, kad Dakimaviczzius užkalbētu tą degtinę. Buvo tai vakaro metas; sunus bijojosi jot į Trezczionis, ir isz Stakliszkių staiti grįžo namon, pameluodamas tėvui, kad Dakimaviczzius užkalbėjo. Ligonis degtinės gerai įsitraukė ir užmigo. Prabudęs neįjutė dantų skaudėjimo ir nuo to karto jis tiki į Dakimaviczzių kaipo dantų patroną ir visiems kitiems rodyja pas jį kreiptis.

Kita moteriszkė susirgo ir vartojo visokias gyduoles, kokias pati žinojo bei kokias rodyjo ir senoji Rozalka; ruki-nosi žmona ir maudykles baczkoje darė, ir vis nieko negelbėjo. Įkirėjus žmonai kentėti, iszsiēmė paskutinį pusrublį, kurį dar turėjo užsikavojus skrynioje, ir padavė savo vyrui sakydama: „Te Kaziuli szitą pusrublį ir susimildamas nupirkęs degtinės nueik pas Dakimaviczzių užkalbėti, nes asz nežinau kaip man bus toliaus, teip mane visą skaudą.“ Kazys gavęs pusrublį leidosi pas Dakimaviczzių ir pakeliui užėjo pas Zeliką paimti degtinės, kuri butu užkalbėta. Pas Zeliką Kazys rado savo pažįstamą, kuriam su skausmu szirdies pasakojo liudną likimą savo pacziutės. Besikalbant, Kazio szirdis teip susigraudino, kad paliepė Zelikienei paduot degtinės ir teip tas pusrublelis perėjo į Zelikienės kisenių o degtinė į susigraudinusių draugų pilvus. Iszgerus degtinę, draugas atsi-sveikinęs iszėjo savo keliu o Kazys likęs be pinigų ir be degtinės sztai ką susimislyjo: neturių pinigų nupirkimui degtinės nei užmokėti už užkalbėjimą Dakimaviczziui; taigi prisisēmęs plėczką tamsiai žalio vandens isz kibirō, kuris stovėjo pastogėje po la-

szais, ir traukė namon. Parėjęs pasakė pacziai, kad tai ne degtinė, bet gyduolės, kurias jam davė Dakimavicius ir liepė gert kas dien isz ryto ir vakare po valgomą šauksztą. Degtinė, Kaziulis pasakojo, nuo tokios ligos visai negelbstinti nors ir užkalbėta. Moteriskė begerdama tą stogo vandenį pradėjo taisyti ir pasveiko. Mat ji sirgo ant isterijos. Nuo to laiko ana moteriskė visiems pasakoja, kad ji nuo Dakimaviciaus gyduolių iszgijusi.

Stakliszių uriadninkas kartą teip buvo isztroszkę degtinės, kad nespėjo nei kamszčio atsikimszt, bet muszė į kairiąją ranka su pleczkos kaklų, kur stiklas perkirto dideises gyslas ir nabagas turėjo į Vilnių vaziuot gydytis.

Stakliszių zydai vagia po senovei ir prie szito uriadninko; jie labai gailisi buvusio szimtininko Kaminskio, kuris beszimtininkaudamas szaupei praturto isz žydu toš pramonės. Kaminkas visados prasergdavo žydus nuo pavojaus ir už tai anie jam gerai atsikėdavo.

Pelėda isz Trydupio.

Isz Skotijos.

V a i z d e l i s .

Viename Skotijos miestelyje gyvena lietuviszka szeimyna dvideszimtas metas. Per tokį laiką teko visko pritirti; 7 metai atgal buvo užtikęs didelis straikas, nebuvo isz ko misti, tankiai keletas dienų praeidavo nieko burnon neįdėjus, o kaip pilvas isztikrųjų pradėdavo staugt, tai straikierių moters ir vaikai, sykiu ir musų lietuvi, susitarę eidavo į kromą neva ką pirkti, o sugriebę bent kokio maisto plėszdavo per akis ir neszdavosi namon. Kurią sugavo policija, tai toji nors pavalgyti gavo. Mat badas netur gėdos nei drovesio. Laikė strai-

ko arba bado numirė musų lietuviszkos szeimynos pora vaikuczių, kurie ir pirm to buvo gana silpni, tik straikas priskubino giltinę. Vyras abelnai mažai uždirbdavo ir mėgdavo iszsigert, tai su szeimyna gyvenant nieko nebuvo galima užczedyti ant juodos dienos. Kad nors kiek užsi-pelnyti daugiau, musų lietuvi laikė po keletą viengungių vyrų ant gyvenimo, isz kurių vieni pabuvę porą sanvaiczių ar mėnesių, neužmokėję pabėgdavo ir nuneszdavo netik uždarbį bet ir iszkadą dar padarydavo. Musų lietuvi nemokėdama angliszakai ir netekusi vaikelių neturėjo nei su kuomi pasikalbėti; tik į kėlintus metus atsirado kita lietuviszka szeimyna ir budavo daug smagiau; nors pasikalbėdavo apie savo vargus, praėitę. Pradės budavo pasakot, tai ir rieda aszaros per skruostus. Vargszui žmogui tenka visko pamatyti ir taurė kartubių neiszsibaigia niekad. Vienok tarp tųjų liudnumų budavo kaip kada ir linksniaus. Laikant po keletą vyrų ant gyvenimo budavo kaip kada isz kitur atvyksta kurio pažistamas ar giminė, ar brolis į svečius, tai nespėju alų su degtine neszti; laks, laks keles dienas, aptersz viską, kad paskui iszvažiavus reik keles dienas dirbti kol sziek tiek apsivalai. Rods gauni prie svečių ir pati iszsigerti, bet paskui turi ir darbo. O jau kada atvažiudavo kurio brolis ar giminė isz Lietuvos, tai balius budavo per keles dienas. Iszgerdavo po porą gorczių degtinės ir keles baczkutes alaus. Naujokas (atvažiavesis) isz kelionės nuvargęs, nieko nevalgęs, budavo užgers keles czierkas tai jau ir miega, o szitiejie jį taso ragindami gerti. Bet kaip atvažiavo Antano brolis, tai ir mirsiu, neužmirsiu. Antanas isz vakaro gavo laiszką, kad

ateitu ant rytojaus pasitikti ant gelezinkelio. Kaip parėjo, tai Antanas tuoj liepė iszvirt gerus pusryczius, pavalgė, iszsigėrė po stiklą arbatos ir nuėjo į Antano kambarį. Antano brolis atsivežė daug visokių knygų ir laikraszczių, tai skaitys, skaitys per dienas ir vakarus. Budavo iszeis pasivaikszcziot, tai į kišzenius prisidėję neszasi dar ir į laukus arba į sodą ir ten atsisėdę skaito. Deszimts dienų Antano brolis buvo ir nieko negėrė; tik paskutinę dieną kas žin kas Antanui pasidarė, kad parnesze už szilingą plėczkutę degtinės; jiedu iszsigėrė ir mudviem davė po vieną. Iszvažiavus Antano broliui, jis niekur nevaikszcziot tik skaito gazietas ir knygas. Sako, gazietos yra jam ant sveikatos. Antanas kartais ir mums paskaito visokių naujienų apie Lietuvą, kad maskolei labai labai vargina ukininkus, kad atiminėja nuo žmonių knygas, bet tegul jie mą bandytu atimti mano Juozupines, tai akis iszkabincziau kad ir pacziam naczelninkui. Syki skaitė kaip maskoliai iszgabeno į Siberiją net tris kunigus, nieko nekaltus; sako ir krėtė pas juos bet nieko nerado. Mane net pikumas ima ant tų maskolių už ką jie vargina musų žmones. Nors daug pas mus buvo visokių vyrų, kurie tankiai ir degtinės parsineszdavo, bei siusdavo parneszt, bet kaip Antanas ir jo brolis, nors degtinės neduoda, tai ir mirsiu, neužmirsiu.

Kudlius.

Politiszkos žinios

Amerika. Nors Amerikos valdovai trokszta kaip galint padidint Suv. Valstijas, savo teip giriama laisvę ir teisingumą įsiulyti kitiems nors su kanuolių pagelba, tai vienok atsiranda vėl tokie, kurie visą tą stengimasi tik vienu „paėmimu“ į niekus paverczia. Ha-

vanoje, ant Kubos, visi vyresniejie urėdninkai tapė prezidento McKinley'o įstatyti, kuriems buvo net paliepta prijaukinti kubieczius prie amerikonzkos tvarkos, kurie save pirmiausiai neužsimirzo ir \$100,000 jau nuskendo jų kišzeniuose, ant kiek patirta. Perkratant viską, gal atsiras daug daugiau dingusių pinigų. Amerikonai visokius miltus ir mokeszczius Kuboje buvę ketinę apversti ant vietinių reikalų, o dabar amerikonzski urėdninkai viską apvertė ant savo reikalų, o apie gyventojų reikalus, tai jug ne jų rupestis, nes užimti kiti krasztai jug yra dėlto, kad ir amerikonzski urėdninkai, kas yra paprasta tarp europėjiszkų, turėtu ką lupti. Dabar Washingtono valdzios vietoje gaudymo ir baudimo vagių, tik stabdo visą tą skandalą.

Amerika buvo užspyrus Turkiją užmokėti \$100,000, ant ko Turkija visai nedavė atsakymo. Dabar Amerikai paskyrus raką, Turkija užmane ant tulo laiko tajį klausimą nukelti tolyn, ant ko Amerika ir pristojė. Tai-gi Amerika nieko nenaudos isz savo misionierių pasiuntinystės Turkijai.

Ant Pilipinų salų karė pastoja vis didesnė. Paczioje Maniloje vėl susekė amerikoni didelį suokalbjį; visi pilipiniečiai dirbanti pas amerikonus slaptai apleido savo vietas ir dingo nežine kur. Daugelį pilipiniečių suaresztavota dėl slapto ginklų neszjojiūno Maniloje. Tai-gi maisztai netik salų viduriuos, bet pacziam amerikanių lizde nėra isznykę. Susimuszimų buvo daugelyje vietų ir pagal amerikonzskas žines pilipiniečiai vis pergaleti tapę, bet kas žin ką paduoda pilipiniečių žinios? Tarp kariaujanczių pilipiniečių pradeda atsirast ir kunigų jau; tai-gi nei dvasiszki ja nenori amerikonzskos maionės.

Aguinaldo buk miręs jau, vėl siaurinėje, salos Luzon, dalyje susivienijo su gen. Tino, kad užpulti ant gen. Young'o pajėgų; Youngas staiga pareikalavo pagelbos iš Manilos, o czion tosios nėra per daug, nes ir Manila pra pavojui, taigi atsieina siusti pagelbą statei iš Amerikos, nes anų 65,000 amerikūnų toli neužtenka. Dabar Pilipinuose vėl artinasi lytų laikas, ir pilipiniečiai rengiasi iš to pasinaudoti.

Amerikonai sugavę gen. Garcia ir ex-prezidentą Paterno. Vienok tasai sugavimas jų nei kiek nenupuldo pilipiniečių dvasės.

Pietinė Aprika. Anglams pradeda rodos geriaus sektis, bet dar nepergalėjime burų, tik ant tiek, kad burai pasitraukia anglams iš kelio. Teip burai pasitraukė iš Kroonstad, kur buvo sutrauktos jų didesnės pajėgos, anglai įėjo į miestą be jokio pasiprieszinimo. Burų Kroonstadte buvę apie 10,000 su 20 kanuolių, kurie nakčia, pirm ateinant 40,000 anglų pasitraukė siaurės link ant upės Vaal. Anglai teip-gi užėmę ir Fourteen Streams be pasiprieszinimo. Anglai nuo Mafeking yra dar 100 mylių atstu ir pakeliui sutinka nemokus burų pasiprieszinimus. Persikeliant anglams per upę Vaal, galą gavo gen. Aswegen, o apie nuokritį kareiviuose nieko nemini, tiktai kad buvęs didelis. Prezidentas Stein pats užėmęs vadovystę burų kariaunoje. Visi vyrai Transvaaliuje tapę paszaukti prie ginklų; visokių urėdninkų vietas užėmė moters ir daugelis jų apsiginklavo, kad netikėtai atėjus anglams, galėtu ir jos už savo liuosybę kariauti. Tulos net telegrafiskai užklausė prezidento Krugerio, kad laikas formuoti moteriszkus korpusus, ir jos turinczios gana daug pritarėjų, kurios su noru

imsis už ginklo. Gen. Bulleris iš Nataliaus su 30,000 kareivių pasikėlęs yra traukti į Oraniją ir susivienyti su gen. Roberto pajėgoms. Bet kaip jis pereis Smakų kalnus, tai niekas nežino. Lorenzo Marquer, Portugaliszkose kolonijose, valdžia užlaikė prancuziszkus ir amerikoniszkus tavorus, kurie buvo gabenami į Transvaalių. Pirkliai pakėlė protestus prieš tai ir reikalauja savo valdžių, kad už juos užstotų. Transvaaliaus ir Oranijos pasiuntiniai buvo Berlyne, Paryžiuje ir dabar atkeliauja į Ameriką. Kokia bus nauda iš tos kelionės, pamatysim vėliaus. Prezidentas Krugeris vienok tvirtina, kad neužilgo sulauks pagelbą ir ir anglai turėšę išsikraustyti iš abiejų respublikų.

Vakarinėje Aprikoje murinai Aszanti pergaleję anglus kurie buvę užsidarę Kumassi tvirtynėje ir dabar susivienijo su trimis kitoms murinų giminėms, kad kariauti prieš anglus. Jie nukirto visus telegrafų dratus, kad apie jų veikimus anglai negautu žinių. Ginklus jiems pristatė prancuzai.

Ispanija. Valdžia netekusi pinigų užsimanė jų pasirupinti pakeldama mokesčius ir kad tuojaus butu užmokami. Gyventojai vienok nesiskubina išpildyti tokio valdžios reikalavimo ir daro prieszingai. Nieks nemoka mokesčių ir kelia demonstracijas. Demonstracijos buvo Madridte, Barcelionoi, Cadix, Valencijoi, Toledo, Saragossa ir kituose didesniuose miestuose. Ministeris vidurinių reikalų mieste Tarraso gavo nuo darbininkų su akmenais ir turėjo kuogreicziausiai mukti szalin. Barcelionoi nuo balkonų gyventojai szaudė į žandarus ir daugelį jų sužeidė. Provincijose Barceliona ir Valencia tapo karieszkas apgulimas apszauktas,

Prieszai pakėlimą ir priverstiną mokėjimą mokesčių stoja visi pirkliai, jų pagelbininkai, darbininkai o su tais ir ukininkai. Jie sutvėrė tautiszką lygą, kurios mieriu yra sumažinti aikvojimą pinigų per valdžią ir lupimą gyventojų. Ministerija gaus pasitraukti nuo vietos, neiszsipildant jos užmąnyams.

Dalis darbu.

Portsmouth, Ohio. Gelzkelio szakos Scioto Valley sustraikavo visi darbininkai reikalaudami pakėlimo algos nuo \$1,15 ant \$1,40.

Nanticoke, Pa. Vaikų straiškas pasibaigė be paskmės; tėvai perkalbėjo vaikus, kad nestraikuotu, nes nieko straiškuojant neuždirbą.

Joliet, Ill. Illinois Steel Co. prisidėjo prie trusto American Steel & Wire Co. ir uždarė savo dirbtuves ant nepaskirto laiko kur 2500 darbininkų neteko darbo.

Bayonne, N. J. Oxford Cooper pabriko straiškeriai sugrįžo prie darbo pakėlus ant 10% algas.

Hazleton, Pa. Jeannesville Iron Works delei 300 darbininkų pakėlė algas ant 5%.

Duryea, Pa. Kasyklose Connel Coal Co. buvo sustraikavę vaikai reikalaudami pakėlimo algų, bet nieko nelaimėję vėl sugrįžo prie darbo.

Reading, Pa. 800 dailydžių sugrįžo prie darbo, nes kontraktieriai išpildė jų reikalavimus.

Shamokin, Pa. Buck Ridge kasyklos tapė apleistos, nes iszsibaigė anglis ir 250 darbininkų turi kraustyti kitur jieszkoti darbo.

Elmira, N. Y. Czion sustraikavo visi darbininkai parengenti ir apvalanti lokomotyvas D. L. & W. R. R. išsimplattjos Buffalo straiškie-

riams ir priegtam reikalauja didesnių algų.

La Salle, Ill. Cinių iszdarbių pabriko sustraikavo 600 darbininkų reikalaudami pakėlimo algos, kur kompanija su visu uždare pabriko.

York, Pa. J.C. Smith's & Co. rakandų pabriko darbininkai sustraikavo, reikalaudami pakėlimo 10% algos.

Kansas City, Mo. 1600 strytkarių darbininkų sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos ir sutrumpinimo darbo laiko.

St. Louis, Mo. Sustraikavus visiems strytkarių darbininkams, gubernatorius paliepė suaresztavoti visus straiško agitatorius ir iszdalino 500 Springfield szaudyklių pasamdytiems policijantams užlaikyti tvarką. Gyventojai simpatizuoja straiškeriams ir vietomis akmenais musza skabus.

Buffalo, N. Y. 275 darbininkai sustraikavo darbavietėse Lehigh Valley gelzkelio, reikalaudami didesnių algų.

Philadelphia, Pa. Dailydžių straiškas tęsesi tolyn. Straiškerių yra į 25,000.

Plymouth, Pa. Parrish Coal Co. kasyklų Buttonwood (už upės) sustraikavo kalnakasiai unijonistai delei atstatymo vieno unijonisto nuo darbo. Tuli unijonistai ir ne-unijonistai vienok ėjo dirbti iszko atsitiko musztynės. Unijonistai apdaužė vieną bosą, kuris revolverio szuviais sužeidė kelis darbininkus. Kompanija ketina visus unijonistus paszalinti nuo darbo. Tuli lietuviai kompanijai iszdavė unijos paslaptis.

Cumberland, Md. Tuli kalnakasiai norėjo pamesti straišką ir eit dirbti ant senųjų iszlygų, kiti vienok ant to nepristojo ir net susimuszė, kad turėjo nuramdymui uet miliciją szaukti.

Musu moters.

Nėra geistina kelt polemikas mūsų laikraščiuose, kaip kad p. Asz, 14 uum. „Vienybės“ iszkraipydama mano rasztelį tilpusį 13 num. „Vienybės“ po antgalviu „Musų moters“, kad norėtu. Mano buvo nurodyta, jog moters gali visokius reikalus suprast kaip ir vyrai, tik duokim joms lygų su vyrais mokslą bei iszsitobulinimą. P. Asz sako: kad asz moteris tik žeminau ir da net žemiaus už vyrus pastaciau, kas man nė ant mislies nebuvo. Kad sziantien musų moters žemesniam už vyrus stovi supratime, iszskiriant bent deszimts moterių czion Amerikoje, jei ne mažiaus, tai tame neapsirikau, nes tą liudyja jų darbai ant tautiszkos bei darbininkiszkos dirvos. Ką iki sziolei musų moters sutvėrė keles pagalbines savo draugystės, tas neiszteisina visų — daugumos. Su daugiau kuomi musų moters netik nepasirodė, bet kenkė savo vyrams, norintiems sziamė ar tame pasidarbaut dėl visuomenės labo. Kad iki sziolei musų moters nepasirodė su bent kokiais prakilnesneis veikalais, asz isz savo pusės jais iszteisina dėlei stokos supratimo. Bet p. Asz sako, kad jos tobulam supratime kartais virszina vyrus, tai czia mano su pratimas ir iszteinimas atmetas. Kad p. Asz moterių rasztelei malonesni negu vyrų, tame asz neginczinu. Doriszkam isztvirkime pagal mano supratimą teip pat nepersveria vyrai moteris. Kad jos (moters) karcziamose neloszia kortoms bei nesipesza, tai tik vien dėl to, kad karcziamose gert ir kortuot nemada; viena antros gėdisi, o skalautis į antausius neturi gana pajiegu, ir prieg tam prisidingi savų vyrų. Bet neretai atsitinka, kad pameta savo vyrus, o kartais ir vaikus, iszbeiga su kitais vy-

rais. Kiek visko atsitinka ir poroi gyvenant? Vienos isztvirksta isz vargo dėlei vyro menko uzdarbio, kitos gi iszgero gyvenimo belankydamos kumutes. (Szito nemetu ant visų, tik ant tų, katros teip daro.) Dėl virszui parodytų isztvirkimų daugelyje kartų yra priezasczia vyrai, bet ne mažiaus yra ir moters.

J. S. Pruselaitis.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Minersville, Pa. Balandžio 25 Minersvillės lietuviszkas Nepriegulmingas Klubas, apvaiszcziojo dvylikimetinį darbavimasi „Varpo“ bei deszimtmetinį „Ukininko“ Prusų Lietuvoje.

Ant szitos iszkilmės atvyko pas mus isz Scrantono garsingas musų tautos darbininkas Dr. Szliupas, kuris laikė prakalbą apie lietuviszką tautą nuo senų gadynių iki sziam laikui, prilygindamas gyvenimą tautos prie gyvenimo ypotos; teipgi apie darbininkiską, polytiszką ir ekonomiszką padėjimą darbininkų aiszkinams gana placziai ir dėl geresnio atsiekimo szių mierių ragino organizuotis, imtis ranka rankon, nes pavieniui nieko nenuveiksime, arba viena ypata dėl visuomenės teipgi negali įsteigti atmaimą; teipgi nurodė, kad szitą viską greicziausei atsieksime keliu apszvietos.

Toliaus kalbėjo į merginas ir moteris, kurios dėl aplinkybių nelemto szios gadynės surėdymo, kenczia netiktai paczios visokius gyvenimiszkus nedateklius, bet dar tą užtraukia ir ant ateinanczios gentkartes. Czia vėl aszkino kad moterims nē mažiaus reikalinga apszvieta kaip ir vyrams, o tuomi labiaus, kad nuo jų, kaipo motinų, priguli dvasiszkas ir doriszkas iszauklėjimas jaunuomenės, kad jos augindamos vaikus įkveptu

jiems, kokiose sąlygose turi gyvent ant szio svieto, ir kad augdama jaunuomenė galėtu lavinti savyje žmogiszkas pažvalgas, o paaugusi stotu ir didintu armiją, jeszkanziaz iszplėsztu per neprietelius savo dvasiszkių ir ekonomiszkių tiesų. Žodziu kalbant, apsakė apie visokius prietikius gyvenimo, kaip žmogaus teip ir tautos buvyje gvildenamus. Ragino aukauti kas mėnuo nors po vieną centą ant tautiszkių reikalų. Ant galo kaip sąnarys komiteto lietuviszkos parodos Paryziuje aiszkinu, kad jau galutinai musų paroda parengta ir tas tikrai įsikunys, tiktai reikalingos aukos.

Svetainė buvo pilna klausytojų, vyrų, moterių ir merginų, visi užsilakė kuomi ramiausiai, už ką priguli guodonė Minersvillicziam. Musų-gi nenuoalsiam liet. tautos darbininkui Dr. J. Szliupui už atsilankymą ir prakalbas siuncziamė szirdingą aczių.

P. J. Staknevicze.

Pittsburg, Pa. Lietuvių czionai ir apielinkėse gyvena labai daug, bet kad jie veiktu ką tautiszka, kaip tą daro mažesnių miestelių lietuviai, tai to nėra. Mat prie to reiki nenuoalsių ragintojų ir organizatorių. Prakilnesniejie lietuviai tariasi vėl parsikviesiti Dr. Szliupą su prakalboms, nes žiemoje, kaip buvo prakalbos, žmonėms didei patikės.

Dr. kun. Juodiszui nusibodus su lenkais klapatyti, taikosi prie lietuvių vėl ir bene Pittsburgą apsirinko už rezidenciją. Mat czion platinasi „migvairizmas“ kaip ir apie Szenadorį, tai reikalingas dar vienas kunigas.

Iki sziol mes dziaugėmės, kad lietuviai neseka lenkus bent su nepriegulmingoms bažnyczioms. Lenkai, keletas, susivaidiję su kunigu, ant kerszto stato kitą bažnyczią ir

mislyja tuomi kunigą pabaidyti; tiesa, kunigo kiszenius tą pajunta, bet kiek pajunta ir iszsitusztiną tokių kerszintojų kiszenius statant kitą bažnyczią? To žmonės neapkuoja! Lietuviai vienok tokias bažnyczias, kunigams ant kerszto, ir jau stato. Vieną turime Chicagoje priesz Krawczianą, antra Bostone priesz Gricių o treczia bus ir ant tikrųjų jau Pittsburge priesz kn. Sutkaitį. Taigi szitų didmieszių lietuviai turbūt nori su bažnyczioms užsipelnyti garbę, kaip tuli yra garbės verti pasidarbavę dėl tautiszkių reikalų.

Vieną kartą teko mą iszskalbėti su vienu angliku apie ateivius ir jų czion gyvenimą, ir ant galo anglas mą pasakė: Ateiviai atvykę czion ir užsidirbę kelis dolerius, vietoje pasitaisyti sau geresnį gyvenimą ir maistą, tuojaus stato bažnyczias, vietoje ligonbučių ir prieglaudos namų (poorhouse), ir mums, nors nepriegulint prie jų, reikia statyti dėl jų beprotnamius. Asz užpykęs ant galo už tokį iszsitaramą atsitraukiau nuo jo. Vienok man rodosi anglas turėjo teisybę. *P. Kikeris.*

So. Boston, Mass. Lietuviszka parapija vardan szv. Petro ketina jau pradėti statyt bažnyczią. Už lotą nuo 6921 keturkampių pėdų (lotas 125 pėdų ilgas ir 54 pėdų platus) užmokėjo pinigais \$6,500,00. Toji vieta esti po num. 73-75 W. 5-th str. So. Boston. Bažnyczią statys muringę, kuri kasztuos apie \$18,000 be žemės ir vidurio papuoszimo kasztų.

Kun. Gricius matydams tokį darbą, o negalėdamas sugaiszinti, keikia lietuvius kaip isz žodyno. Bostoniecziams jau nenaujiena kun. pamokslai, nes jis nieko, apart keiksmų, negal pasakyti, ir žmonės tuoį iszeina isz bažnyczios,

Negalima suprast, kaip toks žmogus, su tokiu potu, kunigu tapo? *Bostonietis.*

Forest City, Pa. Nedėlioje, 6 Gegužio, buvo parapijos susirinkimas, bet visai kitoks už buvusi pirmiausias. Pas mus parapijinei susirinkimai yra kas mėnesis dėlei užsimokėjimo mėnesinių. Užbaigus paprastus reikalus pirmsėdis užklause ar dar neturi kas kokį užmanymą. Juozas Žukauckas, dudorius, atsiliepė, dėlko tapęs paszalties nuo tarnystos? Pirmsėdis ir susirinkusie jie nieko apie tai nežinodami tylėjo. Tada klebonas atsiliepė, kad asz jį atstaciau ir priemiau kita, geresni. Tuli isz susirinkusių užklause, bene ką prasikalto Žukauckas? Kunigas atsakė, kad už neat-sargumą ir netikumą, bet kame, tai nepasakė. Susirinkusie jie apie tai patyrė, kad Ž. atstatytas, prieszinosi kunigui už tokį darbą, o kun. vis sakė, kad naujasis bus dudorium kol asz czia kunigu busiu. Tada nekurie užklause kas užlaido kunigą su dudorium, ir nurodė, kad parapija moka algas abiem, tai turi ir valę turēt sumažint algas bent ant kiek; bet kun. vis szaukė kad naujasis busis dudorium ir jus turite jam mokēt algą, norit ar ne, ir pradėjo iszmėtinēt susirinkusiems, kad neturi meilės artymo ir pavydi savo broliui lengvesnio užsiemimo. Tada vienas isz susirinkusių iszmėtinėjo kunigui veidmainystę jo, kur liepia mylēt artymą, o pats be priezasties prasikaltimo pavarę Žukaucką. Tada kunigas užklause, ar norime žinoti priezastį pavarymo Ž., ant ko visi suszuko norim, norim! Tada kunigas atsakė, kad Ž. yra netikęs, nes sudegino bažnycią. Girdi, tą dieną, kaip sudegė bažnycia, mes turėjome laidotuves, po kurių dudorius atsakancziai neapsižiurėjo ir asz isz baž-

nycijos iszeidamas jau suvuodziau dumus, o turėdamas važiuot į Plymouth'ą, nusiuncziau jį bažnycion atneszti mano suknę ir kad rengtusi važiuot drauge; jisai sugrijęs isz bažnycijos nieko nežinojo nei suvuodė, tai kaip ant jo gali pasitikėti? ir mums isz važiauvus bažnycia sudegė. Czion ir pasirodo, kad negalima užsitikēt nei kunigui, nes jis vietoje nusiųst dudorių apžiurēt isz kur tie dumai randasi, nors pirm to jau gerai suvuodė. Pats prisipažino isz netycių, kad dumus suvuodė jau pirm laiko, bet nesirupino isz kur tie dumai, ar kas nede-ga bažnycioje, ir dudorių isz-sivežė su savim.

Kunigas buvo labai nekan-tantas, kad turėjo pasakyt priezastį kaltybės p. Ž. ir ap-gailėjo jį. nesa jis negalėses jau niekur gaut dudoriaus vietos (nes sudegintu visas bažnycijas) ir liepė uždaryt susirinkimą, kviesdams gerus pa-rapijonus eiti su savim kartu, o kurių atsirado tiktai vienas. Susirinkusie jie vienok nutarė vienbalsiai naujo dudoriaus nepriimti ir ant to truckszmin-gai pasibaigė susirinkimas.

Parapijonas.

Waterbury, Conn. Taigi ir mes susilaukėm iszgiristi tautiszkas prakalbas per ru-pestį vietinio Politikos Kliu-bo. Ketverge, 3 d. Gegužio, ant 7 val. vakarė, Kliubo pirmsėdis atidare susirinkimą ir užprasžė susirinkusių pado-riai užsilaikyti. Paskui p. V. Bagdanavicius su savo orkes-tra pagrajijo puikiai vieną kompoziciją, kurią pabaigus tapė perskaitytas telegramas, prisiųstas nuo draugystės „Dr. J. Szliupo“ isz Delray, Mich. su linkėjimais mūsų susirinki-mui kaip ir nealsiam mūsų san darbininkui Dr. Szliupui, už ką susirinkusie jie dėkavojo gausiu plojimu delnų. Pas-kui pradėjo Dr. Szliupas pra-

kalbą, kurią sutrumpinęs czion paduodu:

Nemokslingumas ir užtau-tėjimas paeina isz vergijos, kurioje mūsų pratėviai iszbu-vo suvirsz 400 metų po tuom laikinės ponijos ir jezavitų, po kurių globa buvo visas moks-las. Prasziokui lietuviui ne-buvo vale mokintis, valniaus mislyti, o ypatingai pasiprie-szinti ponui arba kunigui; to-kie drąsuoliai gaudavo po 15 ir daugiau, pagal didumą pra-sikaltimo, rykszczių; kuris jau prasikalsdavo priesz jezavitus, tokius drąsuolius imdavo ant torturų ir karsztomis geležimis svilino žmogaus kuną. Kuris neidavo iszpažinties paskirtam laike, tokiam buvo uždėdama bausmė 15 graszių už pirmą kartą, o didesnė už antrą, tre-cią ir tt. ir dar tokiam kiet-sprandžiui įkirsdavo skersai po keles deszimt rykszczių. Apie 1690 metus tapė užplak-tas ant smert K. Leszczinskas, kuris drįso pasijuokti isz ku-nigų ir zokonykų, kaipo veid-mainių. Pažvelgus į praeitę, ko mūsų protėviai buvo moki-nami nuo kunigijos, kuri sa-vo rankose net ir svietiszką valdžią turėjo, nesidyvysim isz mūsų žmonių nemokslumo, tamsumo. Seniaus neszėme baudziavos jungą ir kunigijos, o sziantdien neszame dar sun-kesni nuo žiauraus prispaudė-jo, ruso, kuris matydams, kad su lietuviais ponai ir kunigai aria ir akėja, kurie už tai kaip szunelei dar jiems rankas bu-cziuoja, užsimanė lietuvius į burliokus iszversti, ir dėlto už-gynė lietuviszką spaudą, pri-gabeno į mūsų tėvynę visokių valkatų, arkliavagių, galvažu-dzių ir tt. už visokius urėd-ninkus, lietuvis negauna jo-kios tarnystos urėduosė; o tuos, kurie kariauja už savo žmogiszkas tiesas, isztremia Šiberijon, kur kenzia badą ir turi užbaigti ten savo gyvastį. Sziantdien prisieina mums rinkti vaisiai, kokius parengė

ponija su kunigija.

Toliaus ragino moteris prie apsiszvietimo, apsvarstymo, skaitymo gerų rasztų, tvėrimo draugyszczių, prie geresnio isz-auginimo vaikų, kurie pastotu gerais draugijos sanariais ir tėvai turētu džiaugsmą isz sa-vo vaikelių, o kad tą atsiekti, reikia motinoms nesiszalinti nuo gerų moksliszky knygų ir laikraszczių; vaikus leisti ne į bažnytines bet į publisz-kas mokyklas ir tautiszkos is-torijos tėvai gali savo vaikus patys pamokinti atliekamam laike bei nedėdieneis. Teip-gi reikia neužmirszti, leisti vaikus bei mergaites, gabes-nius, į augsztesnes mokyklas; teipgi reikia szelpti ir suau-gusius jau vyrus, norinczius pasiekti augsztesnius mokslus, bet negalinczius dėlei mede-giszko neisztekliaus. Tokiems mokintiniams mes turime įsteigti tam tikrą fondą, į ku-rį mes kiekvienas bent po let. ant mėnesio aukautumėm, isz ko susidėtu szauna suma. Tu-rėdami tokį fondą turėtumėm pakaktinai visokiose profes-iuose ir savo žmonių, kaipo tai daktarų, advokatų, inžinierių ir kitokių; turint daugiau apszviestų žmonių visas mūsų lietuviszkas reikalas daug spar-cziaus eitu pirmyn, negu kad sziantdien jis eina.

Teipgi kalbėjo ir apie neti-kusį surėdymą draugijos bei sziantdienysztį darbininkų pa-dėjimą, kuriuos visi skriaud-zia ir remesi ant įstatymų, kad darbininkas turi buti pa-klusnas visokiems veltėdziams ir atiduoti kas yra ciesausias, ciesaoriui, o kas Dievo, Dievui, bet jų lupos negal isztart kas darbininko-darbininkui! isz kurio visi minta. Taigi dar-bininkas dirba tiktai dėl cie-soriaus, kapitolo ir kunigo, o dėl savęs nieko, lyg darbinin-kui nieko nereikėtu.

Kalba Dr. J. Szliupo truko porą valandų. Nors taji vakarą buvo didelis lytus su griaus-

mais, vienok žmonių prisirin-ko pilna svetainė ir gražiai užsilaike ir klausėsi. Teipgi buvo keles deszimt moterių bei merginų, isz ko džiaugtis reikia. Abelnai isz prakalbos Dr. Szliupo visi klausytojai buvo užganėdinti, kaip ir garbų svečia vaterburiečiai malonei už tai vaiszinė.

Gegužio 4 d. vakare Dr. Szliupas nukeliavo dar į Union City ir tenyksiems lietuviams laikė prakalbą pirmu kart, kurį lietuviai pagyrė ir persitikrino, kad Dr. Szliupas nėra toks baises, kaip tuli laikraszciai jį kad perstatė.

Lietuviszkas Politikos Kliubas užsipelno garbę už parsi kvietimą Dr. Szliupo su prakalba. Dr. Szliupui-gi vėl garbė pripuola už nenuoalsumą atidaryme akių mūsų žmonelėms, kuris ragina žmones neapleisti savo tiesų, mokintis ir tobulintis.

Ant galo pranesu kad Liet. Polit. Kliubas yra apsiėmęs tarpininkystę ir pagelbsti kiek vienam lietuviui turint kokius reikalus su miesto vyresnybe, reikalaujant miesto darbo arba paszalpos; kreipentės per Kliubo tarpininkystę vis greičiaus pasiseka, negu pavieniu.

Susirinkimo rasztininkas
M. J. Damijonaitis.

Elizabeth, Pa. Gegužio 7 ir 8 dieną buvo mūsų lietuviszkoje bažnytelėje 40-valandinei atlaidai; kunigų buvo apie 14; pamokslus sakė szie kunigai: Abromaitis, Varnagiris, Kaupas, Lietuvninkas ir Jaksztys. Pamokslų sakyme labiausiai atsizymėjo kun. Lietuvninkas ir Jaksztys. O kad visuomenė teipgi pasinaudotu isz tų garsių pamokslų, czion paduodu, bent sutrumpinęs tų dviejų kunigelių garsius pamokslus.

Kun. Lietuvninkas pradėjo savo pamokslą isz evangelijos nuo ano bagocziaus palaiduno sunaus, kuris neklausydams

tėvo buvo pavarytas ir turėjo su kiaulėms sykiu isz lovio pelus esti („Pekloje“ yra parasyta, kad gavęs biskį jovalo), bet kiaulės budamos drutesnėmis už aną bagocziaus sunų palaiduną, nustumdavo jį nuo lovio ir jis negavo nei sykio su ilgasnukėms pelų paest.

Klausytojai girdėdami tokį pamokslą pradėjo juoktis, ka kun. L. nužvelgė szoko ant bedievių ir davė žaro kiek iszgalėjo. Ant galo liepė tiems bedieviams tik aszaras lieti, nes tik tokiu budu dar galės iszsigelbėt nuo strosznos peklos; kitokio kelio jiems nėra į dangaus karalystę. Amen!

Kun. Jaksztys kirto pamokslą ant laikraszczių ir knygų. Girdi, kraujui vaikai nemokėdami dar kiaučių ganyt (turbut tuodviem kunigėliams laszinei labai patinka, kad vis kiaules minavoja), ir pamatę kunigą lenda į užpeckį isz baimės, guododami kunigą, bet užaugę, atėję į szitą valną szalį emė skaityt knygas ir laikraszczius, kuriuce pilna priraszta tik ant kunigų; ir dar yra tokių paszlemėkų, kurie valkiojasi po žmones ir bruka žmonėms tuos bedieviszkus laikraszczius kaip galėdami. Nuo tokių gazių ir knygų reikia saugotis kaip peklos ugnies, kad nepražudyti savo brangiausį turtą — duszią.

Gaila kad kun. J. nepasakė kuomi užsiimti neskaitant knygų ir laikraszczių? Be užsiemimo jug nei pats pamokslasakis nebuva. Jeigu kunigėlis gina nuo skaitymo, kuris sulaiko žmogų nuo visokių piktų darbų, tai tuomi paliepia paleistuvaut, girtaut, kaziruot, sukt, vogt ir tt. Tokie visi kunigėliui geriaus patinka už skaitanczius laikraszczius, nes aklai jo klauso. Mą rodosi su tokiais pamokslais vertėtu visai nesirodyti, nes tokių pamokslų gadynė jau

praėjo ir pamokslasakys save su tuomi tik ant iszjuokimo žmonių pasistato.

Klausytojai dabar vieni kelta nieko neskaityt, o kiti veltyczioms užsiraszyt laikraszczius ir persitikrint apie jų baisesumą, kurių kunigai teip bijo.

Visas svietas žengia pirmyn, prie mokslo, bet mūsų dvaisizski vadovai kiek įstengdami stabdo lietuvius nuo to. Tacziaus-gi lietuviai nors stabdomi, bet ir eina pirmyn, nors pamažu. *Klausytojas.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Prie Westville's, Ill. kuopos naujai prisiraszė:

782 M. Lapinskas	-60
783 A. Spudvila	-60
784 J. Mikaitis	-60
785 S. Valcaitis	-5
786 P. Liekis	-30
787 J. Vanagas	-20
788 Pr. Miszkeviczia	-60
789 Pr. Paplauckas	-60
790 P. Jakubauckas	-60
791 J. Sziauly	-60
792 J. Kaladė	-60
793 J. Urbas	-60

Prie Jersey City, N. J. kuopos naujai prisiraszė:

794 P. Maczenekienė	-60
795 J. Kaczergius	-30

Naujai susitverus T. M. Dr. kuopa Pittsburg, Pa. prie kurios prisiraszė:

796 P. Brėkszta	-60
797 V. Žalnieraitis	-60
798 Kun. V. Dilionis	-30
799 D. Lekaviczia	-30
800 V. Brėkszta	-30
801 J. Bikinas	-10
802 J. Linkus	-60
803 F. Sziauly	-60
804 M. Pranckelis	-60
805 J. Jasaitis	-60
806 A. Kasparaitis	-35
807 J. Stankeviczia	-60
808 P. Bikinas	-10
809 A. Patkauckas	-60
810 J. Kvederis	-30
811 J. Pazereckis	-10

812 K. Misiunas	-60
813 P. Lorantas	-60
814 A. Didjurgis	-60
815 B. Vasiliauckas	-60
816 K. Balczius	-60
817 A. Paulekas	-15
818 K. Szimkonis	-30
819 A. Veszki	-30
820 J. Bubulas	-60
821 J. Balczius	-10
822 M. Urlakis	-60

Pasarga. Sziomis dienomis tapo iszsiuntinėta visoms T. M. Dr. kuopoms knygtės: **K e t u r a k i s** ir **K a t u r i m e d a r y t i d e l m u s ū i s z g a n y m o**, kurias tai kuopų virszininkai teiks is parduoti draugams po 3 ct. vieną, ir pinigus nusišt į centr. kasą. Teipgi iszsiuntinėjau kuopoms naujai atspaustus T. M. Dr. Įstatus. Malonei meldžiu paduoti szių kuopų virszininkų adresus **t i k r u s**: Newark'o, N. J., Elizabeth'o, N. J., So. Boston Mass. ir Spring Valley, Ill.

M. J. Damijonaitis.
65 Leonard str
Waterbury, Conn.

Atsiszaukimas.

14 num. „Vienybes“ korespondentas isz Jersey City, N. J. apkaltina Vytauto draugystę Brooklyn'e, N. Y., buk draugystę surinktas aukas ant apvaiszcziuojimo Did. Liet. Kun. Vytauto neiszsiuntė centraliszkam komitetui Paryžiaus Parodos, kurių surinko \$7,84c. Korespondentas apkaltina draugystę nezinodamas kas kaltas ir kur jieszkoti kaltininko. Korespondentui reikėjo žinoti kaip tas apvaiszcziuojimas įsikunijo, kas jį darė ir kaip stojosi ant paskutinos.

Idant korespondentą neuzrustinti, o visuomenei iszaiszkinti, draugystė vardan virszinidko duoda atszaukimą.

Apvaiszcziuojimą Vytauto užmanė padaryti ypatos visai neprigulincziuos prie Vytauto

draugystės. Užmanytojų mie-
ris buvo, idant atminti lietu-
viams laikus viešpatavimo
Vytauto, Didžio Liet. Kuni-
gaikszecio, parodyti jiems, jog
ir Lietuviai turėjo savo did-
vyrius, kurie gali lygintis su
garsiaisiais vyrais kitų tautų,
jog ir mūsų Lietuva buvo ka-
da savystovė, tvirta ir galin-
gą, o teipgi tikėjosi tuomi pa-
budinti patrijotiszką dvasę
tarp jaunuomenės.

Ant susirinkimo komiteto
buvo pakviesta ir virszininkas
su pora sąnarių Vytauto Dr.
kurie rodyjo susidėti su Vy-
tauto draugyste, tardami, jog
Draugystė visados mūsų už-
manymą malonei parems pini-
giskai ir dalyvumu.

Komitetas ant įrengimo ap-
vaikszeciojimo sudėjo \$4,50ct.;
buvo kalbėta, jog dėl apmo-
kėjimo visų kasztų bus pada-
ryta kolekta laike apvaiksz-
eciojimo, o jeigu susirinktu ke-
tas dolerių per virsz, tai neku-
rie komiteto sanariai skolinda-
mi, nutarė atsiimti savo su-
dėtus, arba paskolintus pi-
nigus.

Draugystė Vytauto aukavo
isz kasos 5 dol. o sąnariai pa-
darė kolekta laike susirinkimo
ir surinko \$1,50 ct., priegtam
dėl palengvinimo komitetui
paskyrė 3 sąnarius, kaipo ko-
mitetą. Dabar komitetas bu-
vo isz 7 sąnarių. Apvaik-
szeciojimas buvo darytas var-
dan Draugystės Vytauto. Ant
apvaikszeciojimo pagal nuta-
rimą buvo padaryta kolekta,
kur surinko \$7,84 ct. Pini-
gai buvo atiduoti kasieriui ap-
vaikszeciojimo p. Stanynui.
Po apmokėjimo kasztų, deko-
racijos ir kitų iszdavimų, liko
\$1 ir 4 ct.

Draugystė prie iszmokėjimo
nė rokundos nevedė, nė ka-
sieriaus neturėjo; viskas buvo
atiduota ant rankų komiteto.

Su likuseis pinigais, ypacz
kolekta, taigi apie ką virszin-
inkas Dr. Vytauto p. Krau-
jutaitis iszsitarė, jog padaryta

ant Paryžiaus parodos; p. Kr.
apie nutarimą komiteto, nieko
nežinojo kurie skolino pini-
gus, ir jiems buvo žadėta su-
grazinti paskoles, už tai ir
iszėjo nesusipratimas. Vieni
norėjo aukauti skolintus pini-
gus, o kiti laikėsi nutarimo.
Ant galo kasierius p. Stany-
nas padarė pagal tą pusę, kur
buvo daugiau balsų—sugraži-
no paskolintus pinigus.

Po apmokėjimo visų kasztų
liko \$1,4 ct., o pas virsz. Dr.
Vytauto 2 dol. nes kasierius
p. Stanynas aukavo savo do-
lerį, kurį buvo skolinęs ir dar
1 dolerį atidavė, teipgi p. Ado
maviczius, kuris aukavo; taigi
isz viso pasidarė \$5,04 ct.

Kodėl teip ilgai neiszsįsti
pinigai, tai priezastis nesusi-
rinkimo komiteto.

Surinktus pinigus priėmė
virszin. Dr. Vytauto, kurie
bus prisiusti į centr. Paryžiaus
Parodos Komiteto kasą.

Szita korespondencija yra
nutarimu ant susirinkimo Vy-
tauto Dr., kuris buvo 22 dieną
Balandžio mėnesio pas p. Mi-
lerį.

Vardan draugystės ir komi-
teto virszininkas Dr. Vytauto
Pulkvedis S. Kraujutaitis.

Priesz ką didesnis nusedejimas?

„Viltis“ 13 ir 14 num. už-
klausia dėlko Pittston'e, Pa.
susitverė antra blaivystės drau-
gystė ir tuoj atsako kad,
Amerikos lietuviai be partijų
negal apsieitie. Mes neparti-
jiszksamą varome, tik norime
daugiaus nenusidėti priesz ku-
nigą. Visiems zinoma gerai
isz ko tas viskas kilo. Kada
užpernai Blaivystės Draugystė
parengė sukaktuves Simono
Daukanto pobažnytinėje sale-
je, viskas' atsibuvo kuomige-
riausiai. Tą pat draugystė
norėjo padaryti ir pernai, ir
butu tas viskas, lygiai gerai
iszėjo. Per kunigo vienok pa-
sielgimą viskas iszėjo kiteip.

Ar girdėtas daiktas, kad už
surengimą prakalbų, kunigas
apskųstu draugystę Susivie-
nyjimui, buk Bl. Dr. užrustinu-
si kunigo majestotą, ir dar
Susiv. virszininkas ragintu
draugystę kad kunigą perpra-
szytu, nes kiteip draugystė
eis laukan ir privilegijas
(czarterį) atims. Antraip, tai
yra perpraszius kunigą, kun.
daug gero galėtu blaivystei
padaryti per iszpažintį ir pa-
mokslus žmonės raginant, bet
dabar jo szirdis nevelinanti
jums pritarti. Pagal tai iszei-
na, kad nusidėjus priesz Die-
vą ir girtaujant, tai tik pusė
bėdos, nes papasakojai kuni-
gui, už pakutą uždavė 3 pote-
rius sukalbėti ir viskas už-
baigta. Bet kada nesutiksi
su kunigu, nors busi ir blaivi-
ninkas, ir geras žmogus, tai
jau sveiks dingęs. Mat žmo-
gui nevale mislyt, kalbėt, skai-
tyt o jau ypatingai raszyt.
Tokiam jau nėra atleidimo
nuodėmės, nors pradėsi nuo
Kuro o baigsi ant Griciaus,
iszriszimo vis negausi. Taigi
nusidėjimas priesz kunigą yra
daug didesniu, negu priesz
Dievą. Nėra tokio nusidėji-
mo, kurio Dievas nedovanotu
savo vaikams, bet to nėra pas
kunigus, vadinamus Dievo tar-
nus. Pirmajai blaivystės drau-
gystei susitverus visi, teip sa-
kant, szunis korė ant blaivi-
ninkų; rėkė moters, vyrai,
karcziarnykai ir net sztony-
kai, kada tiems nubodo, nu-
stojo, tai nusitverė kunigėlis,
ir beveik per visą praėjusį
metą vis prikaiszirodavo per
pamokslus, kad blaivininkai
ir negeria, vienok ant bažny-
czios mažiaus duoda už gir-
tuoklį, tai vel blaivininkai
Szliupo mokslą seką, ir ko jis
jiems nepriskaitė! Mes nenorė-
dami kunigo užrustinti to-
kiais neatleidžiamais nusidėji-
mais ir nenorėdami suriszi-
vaikszecioti pasiryžomė sutver-
ti kitą blaivystės draugystę vi-
sai be mierio kenkti pirmajai,

bet padėti jai gelbėti savo
brolius zustanczius girtybėje.
Blaivininkas.

Nauji rasztai.

Dirva. Num. I, knyga 13.
Tvanas, H. Sienkevicziaus.
Tomas 1. Sausio mėn. 1900m.

Su garsaus lenkų rasztiniuko
Sienkevicziaus rasztais yra su-
sipazinę daugelis apsviestų
žmonių; jo rasztai yra versti
į vokiszką, italiszką, prancu-
ziszką, angliszką ir net masko-
liszką kalbą. Dabar-gi „Dir-
vos“ iszleistojas pasirupino ir
lietuvius supažindinti su Sien-
kevicziaus garseis rasztais, ku-
riuose visa medega yra paimta
isz Lietuvos ir lietuvių gyve-
nimo. Sienkeviczius „Tvane“
nurodo užplaukimą kazokų ir
szvedų ant Lietuvos, nors ją
skaitydamas kaipo Lenkiją, ir
sykiu Lenkijos. Skaitytojams
rodyjame nusipirkti tąją kny-
gą ir susipažinti su gyvenimu
lietuvių ano laiko, kurį Sien-
keviczius apraszo.

*Statistika lietuviszkų kny-
gų, spaustu užsieniuose Di-
džiosios Lietuvos nuo 1864 iki
1900 metų. Kasztais Fondó
Lietuviszkos Parodos Pary-
žiuje 1900 m.*

1897 metuose A. Jonas Za-
navykutis iszleido statistiką
arba suskaita lietuviszkų kny-
gų atspaustu Prusuose nuo už-
gynimo lietuviszkos spaudos
Maskolijoi, iki pabaigai 1896
metų. P. Zanavykuczio mie-
riu buvo parodyti Maskolij
valdziai kiek tapė atspausta
netik knygų bet ir egzemplio-
rių užrubezyje ir įgabenta slap-
tai į Did. Lietuvą ir kiek už-
tas knygas tapo užmokėta vo-
kiecziams spaustuvninkams.
Lietuviams taisantės ant visa-
svietinės parodos Paryžiuje,
p. Z. Statistika tapo dapildin-
ta knygoms Prusuose iszleis-
toms nuo pabaigos 1896 metų
iki 1900 m. ir tomis, kurios li-
kėsi apleistomis, neužraszy-
toms, ir iszleistomis. Ameri-

koje nuo pradžios lietuvių ateivystės iki 1900 metų, su kuria tai statistika parodytume m srietui musų dvasizskus turtus.

Prusuose nuo 1864 metų iki 1872 tape atspausta 44 knygos (tulios isz tujų buvo kelis kart perspausdintos), isz kurių tik 4 buvo svietizskos. 1872 m. tapė atspausta tik 3 knygos; 1873 m. 9; —74, 10; —75, 6; —76, 6; —77, 7; —78, 10; —79 3; 1880, 4; —81, 4; —82, 11; —83, 8; —84, 17; —85, 10; —86, 15; —87, 30; —88, 26; —89, 20; 1890, 27; —91, 35; —92, 34; —93, 47; —94, 58; —95, 35; —96, 29; —97, 11; —98, 16; —99, 27.—1894 metuose tapė iszleista daugiausiai knygu, net 58; tarp tujų buvo 25 svietizskos italpos. Kaip pradzioje buvo iszleidziama daugiaus dvasizskų knygu, teip paskesniuose metuose svietizskų daugiaus. 1897 m. isz 11 iszleistų knygu buvo tik viena dvasizska; 1898 m. isz iszleistų 16 knygu nebuvo nei vienos dvasizskos; 1899 m. isz 27 iszleistu knygu, 5 buvo dvasizskos.

Amerikoje iszleidimas lietuviszkų rasztų prasidėjo 1880 metuose ir tuose pat metuose iszėjo 2 knygutės; 1883, 1; —85, 1; —86, 6; —87, 11; —88, 7; —89, 6; 1890, 2; —91, 5; —92, 9; —93, 10; —94, 14; —95, 12; —96, 14; —97, 29; —98, 21; —99, 24. Amerikoje dvasizskų knygu tapė iszleista labai mažai; viso tik 8; szejp visos yra svietizskos verto ir nevertu turinio.

Prusuose viso tapo iszleista nuo 1864 iki 1900 m. 578 knygos nepriskaitant laikraszczių.

Amerikoje—gi nuo 1880 iki 1900 metu tapė viso iszleista 173 knygos, be laikraszczių.

Taigi visa musų literatura susideda isz 751 knygu tiktai, svietizskų ir dvasizskų, lotynizskoms literoms spausdintų.

Laikraszczių Prusuose tapo iszleista viso 17, isz kurių darbar iszeina tik 4; o 13 yra mirusių. Metinių egzempliorių laikraszczių, ir tokių, kurie tapė kelis kartus tiktai iszleisti, yra 47 tiktai.

Amerikoje laikraszczių viso tapė iszleista 26, isz kurių darbar iszeina tiktai 9; o 17 yra mirusių. Metinių egz. ir kiek tulų tik iszėjo, yra 74. Viso laikraszczių metinių egz. ir kurių iszėjo tik po keleta numerių Prusuose ir Amerikoje yra 121 egz., kas sykiu su knygomis sudedant, padaro musų literatura nuo 872 knygu.

Privatizskas Testamentas ir Bėdos Testamentas pagal Birgerizskases Zokanknyges Wokiszkaijei Ciecoryste. Rankknygės Padarymui paskutinės Walės Rasztų, Testamentų, Koznamjam, ipaczei ir Wirszininkams Kiemų, ir Dwarų, Szaltysziams. Sutaise J. Markus, Amtsgeriktės Rotas Tilžeje, ir su tojo Pawelyjimu Lietwininkams ant Nauodos lietuviszkai iszguldė Mikszas, liet. Tulkas ir Sudo Asistentas Labgavoje. Tilžeje spausstos pas O. v. Mauderode 1900 m. Puslapių 134 (vokiszkoms literoms).

Szitoji knyga yra naudinga tiktai Prusų lietuviams delei padarymo visokių rasztų, kaip tai kontraktu, testamentų ir tt., kuriuos gal suraszyt pagal knyga kiekvienas žmogus ir kurie turi pilną vertybę tiesose.

Iszguldymas Lioretanizskos Litanijs pritaikytas prie Dievmaldystes Geguzio Mėnesio. Vertė isz prancuzizsko Kun. J. Kaulakis. Shenandoah, Pa. V. J. Stagarro spausstuvėje. 1899 mete. Puslapių 141.

Isz visur.

Viennoje, 1903 metuose keta parengti paroda visokių elektrizskų iszradimų.

Paryžiaus laikrasztis „Gill Blass“ paskyrė 5000 frankų piningais ir už 3000 frankų parėdų gražiausei ant svieto merginai. Pripažinimui tos dovanos paskyrė ir komiteta isz poetų, tēpliorų, skulptorių (droziku), aktorių, rasztininkų, kūrpių, siuvėjų ir t.t. Szimtai merginų, mislydamos gražiausios esanczios, pasiduo da ant konkurso. Iki sziol yra gražiausioms viena isapnietė, lenkė ir anglikė.

Gniezne, vokiszka valdzia nusudyjo ant 10 dienų kalėjimo yiną lenką, kuris priesz publiką su smuiku atgrajijo meliodiją „Boże cóż Polske“.

Ugnekalnis Vezuvius, Italijoi, vėl pradėjo mesti lavą ir akmenis isz savo vidurių. 4 anglizski keleiviai nepatėmyti praėjo sargybą ir per arti pri siartino prie kalno. Tame tarpe ant jų užpuolė lavos (ugnio purvo) ir visus apdegino.

MYLEKIM TEVYNĖ.

O Lietuva tėvyne, brangi szalis musų,
Kam gi atsidaviai tu po valdzia ruso.
Kam apleidai tikrus vaikus tavo,
Kam prisiėmei gudą apie kunu savo.
Atsidavei po valdzia meszkoriaus ruso,
Kuris spaudzia tavo vaikus isz visų pusių.
Tavo vaikų pilnos dalys svieto
Nes tėvynėi jiems nēr' ramios vietos.
Pametę paczias ir vaikelius bėga,
Ne isz laisvės tą daro, bet per didę bėdą,
Kur kojios nesza, kur akys veda.
O Lietuva, o tėvyne, kam teip dasileidai,
Kam tu tą meszkorių saviepi isleidai.
Jisai tavo szalyj' savo sėkla sėja,
Su tavo vaikeliais aria ir akėja.
Jisai savo mokslą pas tave platina,
O tavo vaikelių tikrą kalbą gina.
Lietuviszkus rasztus naikina ir gaudo
Ir už lietuviszką kalinyn sodina;
Taos, kurie už tėvynę užstoja,
Tokius tai visus Sibirian baladoja.
Nors tavo vaikai iszvaryti, ant to neatboja
Ir tenai budami už tėvynę užstoja.
Gatavi jie visad' galvas padėti,
Bet savo tėvynės neiszsizadėti.
Ak Dieve mieliausis, priduo k jiems stiprybę,
Nes jie gerai žino tėvynės vertybę;
Gatavi jie visad sunkybes kentėti,
Del jos ir brolių gerovės, galvas padėti.
Delto mieli broliai ant jų paziurėje
Už savo tėvynę koznas galvą dėkim.

Lietuva suszauk vaikus tavo,
Tegul jie jie iszliuosuoja tėvynę savo.
Laikas numesti tą jungą nuo sprando,
Laikas iszvyti, kas tėvynę ardo;
Laikas jau visiems už tėvynę stoti,
Laikas isz nevalios brolius ratavoti.
Kiekvienas lietuvis tur suminksztint szirdį,
Tokį suspaudimą mus brolių iszgirdęs.
Vargsta mus broliai isztremti budami,
Szaukias prie musų pagelbos trokszdami.

Bet mes nenorim jų balso girdėti,
Ir gi nenorim jiems varge padėti.
Ant jų szaukimo ausis atdarykim,
Ir nuo suszelpimo niekad ne'tsisakykim.
Nes yra verta jiems ranką puduoti
Ir isz nelaisvės greitai vadauti.

Mes gi lietuviai laisvose szalise budami
Gelbėkim brolius kaip iszgalėdami.
Geriaus kiek laiko karėziamų nelankykim
Ir pragėrimo dalį jų szelpimui paskirkim.
Dėl tų kelių pinigėlių mes nepavargsim
O savo brolius vis kiek tiek suszelpsim.

Bėda mus tėvynei, kad daug kvailių yra,
Kurie susirietę gudo mokslą giria.
Beprocizai! ką jus sau mislinat,
Guododami gudą, savo kalbą minat.
Gėdykitės bent toliaus teip daryti
Ir savo brangiausį daiktą ant niekų mainyti.
Jus esat lietuvių motinų gimdyti
Ir lietuviszkomi krutim' žindyti;
Tik paskiaus paaugę per kvailumą savo
Mindžiojant kojoms tikrą kalbą savo.
Jeigu jus kvailiai bent kiek suprastum,
Tai gudą guodoje greitai pamestum;
Geru, tvirtu lietuviu pastotum,
Ir gudo mokslo neguodotum.

Jus gi ponelei, žmonių perdėtinei,
Geriaus tarnaukit' savo tėvynei.
Gerais lietuviais save užlaikykit
Ir savo kalbos ant kitų nemainykit.
Jus isz „unaro“ ruskai gravaliojat,
O prigimtą kalbą savo neguodojat.
Jus greičiaus gudo mokslą po žmones platinat
O lietuviszkąjį kaip galint naikinat,
Už ką neva garbę nuo gudo dasto jat;
O jeigu gaunat nuo gudo czierką iszgerti
Tai gatavi savo brolių už niekus pakarti.
Jeigu jau kuriam žada blekės kryžių duoti,
Toksai tai gatavs ir motiną parduoti.
Jeigu jus proto daugiau turėtut
Niekados pas gudą tos garbės negeistut,
Bet savo brolius szelptumėt
Ir nuo gudo visų žabangų gintumėt.

Paklausykit broliai jus balso szito,
Ne iszsiduokit gudams vienas kito,
Ir gyvenkime tarp savęs vienybėj'
O nieku bus visa meszkoriaus galybė.
O piktadarius, judoszius, pamokinti reikia,
Ką kizsa liežiuvį kur jiems nereikia;
Tokius tai visus reikia nukoroti,
Kad jie jie suprastu, kur nereikia loti.
Jie turi liežuvius prikandę laikyti
Ir savo brolius nekaltai nežudyti.
O kuris iszduoda savo brolių gudui
Tokiam per makaulę reik užkirsti brudui.
Nereikia niekad tų szelmių bijoti
Ir susistvėrus gerai skurą isztvoti.

Reikia tiems ilgliežiuviams kaulus pamalti,
O jei tai negelbės, kaip szunis pakarti.
Už ką pakartas, paraszą padėti,
Tada judosziai nustos iszdavinėti.
Tada nuo szunų mes spakaini busim
Ir už lietuviystę nei vienas nežusim.
O jeigu kiekvienam tiktai dovanosim,
Niekad savo darbų per juos neatliksim.

Jus tėvai motinos, vaikelius auginkit,
Prigimtos kalbos gerai iszmokinkit,
Nes bus jumis gėda, jei jų vaikėlei
Bus užauginti kitokioi kalbelėi.
Poniszkkų kalbų jus nesivaikykit,
Bet savo prigimtą, lietuviszkai iszmokinkit.
Jeigu poniszkas kalbas per daug mylėsit,
Su savo vaikeliais nesusikalbėsit.
Iszvirs jus vaikeliai į didelius ponus,
Ir laikys jumis už savo padonus.
Jei nemokinsit savo vaikelių,
Nueis jie kaip laukiniai, kas savo keliu.
O kaip prisieis jam bėsam vaikszczioti,
Reikės kizseniai žmonių revidavoti;
Ir jei nesiseka gerai tas amatas
Reik tupėti kalinyj' bent kelis metus.
Geriaus vaikelius szviesoi, moksle, užauginkim
O turėsim džiaugsmą, ir jie mylės mumis.
Gera kiekvienam daug kalbų mokėti,
Bet gi savąją už visas mylėti.
Penkioms kalbomis asz kalbėti galiu,
Už visas mieliausę lietuviszką turiu.

Jus jauni bernelei, ir jaunos mergeles,
Nenorit guodoti prigimtos kalbelės;
Į pulkus susirinkę kiteip tabaluojat
Ir apie savo kalbą nei nepadumojat,
Drovitės kalbos tėvų iszmokintos,
Nes jums patinka geriaus kokios kitos.
Proto gi tokiems daugel' stokuoja
Kurie savo kalbą po kojų mindžioja.
Kad jus daugiau proto galvose turėtut,
Prigimtą kalbą už visas mylėtut.
Laikas jau visiems protą turėti,
Jog prigimtą kalbą reikia mylėti.
Nuo lietuviystės nei vienam neatstoti,
Ir ją kaip brangiausį skarbę daboti.
Turėkimės broliai visi isz vieno,
Bukime lietuviais, ir naktį ir dieną.
Tada palaimins Dievulis kiekvieną,
Kurs savo tantą, kalbą brangins kasdiena.
Neapleiskim broliai savo tėvynės,
Kuri mums duota isz senos gadynės;
Szelpkime ją kuom' kas galėdami,
Gelbėkim brolius, juosius szelpdami.
Musų pareiga jiems ranką puduoti,
Vienam už visus, visiems už vieną visad užstoti.
Teip darydami sulauksim gadynės
Kad laisvę, gerovę turėsim savo tėvynėj'!

Parasžė Brazilijonas.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

išdirbti projektā jureiviskoms mokslainēms. Tam visam vykstant, Valdemaras vienval rašinėjo apie jureivystės reikalus netik Baltijoj ir Maskolijoj, ale ir Vokietijoj. Valdemaras rīzosi ar kilti augštn ar pulti! Kad jam buveinē Peterburge pasidarē karšta, jis traukē i Moskvā pabaigojē 1866 m. ant gyvenimo. Čion jis triusēi prie „Mosk. Viedomosti“, „Moskva“, „Moskvič“ ir „Sovremennaja Lietopis“; daugelis tū rašiniū tapē atspausa latviškai ir padalinta Baltijoj. Taip elgianties, 27 d. jaunio 1867 m. valdžia patvirtino jureiviskū mokslainiū likimā, po kam Ainašū mokintojas gavo nuo valdžios pirmā atlyginimā; net Valdemarui valdžia ūzmokējo 1000 rubl. ant surašymo raštū maskoliškai, vokiškai, ir iġauniškai (kurj darbā perguldē redaktorius „Sakalos“ Jakobsons). Taip-gi Valdemarui davē valdžia 1000 rubl. ant perzvelgimo švedū jureiviskū mokslainiū; tai buvo proga Valdemarui nukeliauti net i Liverpool'j! kā jis aprašēs yra 1870 m. rašte „Kak obezpečit budušēnost našēgo morskago diela“. (Tam raštui išeinant Valdemaras buvo redaktoriūmi Moskvos vokiečiū laikraščio, kur jis ūztaravo Latvius ir Iġaunius; jam gelbējo Brihvsemneeks!). Tuom tarpu Valdemaras rado vienmisliū jau. Baronas F. Sass ūzsimanē išteigti jureiviū mokslainē Arenburge. Taip-gi Kuršo gubernatoriū Povilas v. Lilienfeld parašē Valdemarui gromatā, kurioje prižadējo iġpatingai Kuršē padirbēti dēl išteigimo tokiū mokslainiū, idant pakelti pirklybos flotā Kuršē. Tačiaus ne Valdemaras tapē i Kuršā pašauktas — tulū priekabiū dēlei — ūz inspektoriū juriniū mokslainiū, bet paskirtas tapē Ventpylēs aprinkio mokykloje maskoliškos kalbos mokintojas Muehlenberg; tačiaus projektas išteigimo jureiviskū mokslainiū Kuršo pajuriuose iġvyko! Ten tapē išteigtos mokslainēs Ūšavoje ir Lejos muižēje, ūz kā Valdemaras iġpatingai gubernatoriū Lilienfeldui garbē duoda rašte „Vaterlaendisches und Gemeinuet ziges“ (1871 m. Moskyoje).

Negalima yra ūzmiršti, kad jau 1866 m. apšvietos ministrija paliepē Valdemarui sutaisyti maskoliškai latviškai vokiškā žodynā. Tā darbā dirbo Fr. Brihvsemneeks nuo 1867—71 m. ir ūzbaigē. Ir ūz tai, mat, Valdemarui dēka; juk jis pats jau studentaudamas Tērbatoj, drauge su Juru Neikenu, buvēs sudarēs latviškai vokiškā žodynā, kurs darbas rods neišējo per myrj Neikeno 1866 m.

1872 m. Peterburgo zemstva Valdemarui ūzdavē apkeliauti Peterburgo gubernijos pajurius, ir zemstva atspausdino jo raštā apie išteigimā jureiviskū mokslainiū pajuriuose Peterburgo gubernijoj. Svarbesnis-gi Valdemaro darbas buvo tamet išteigimas ciesoriškos Moskyoje jureivystēs draugystēs; tai buvo jo triusas, kad laike Polytechniškos parodos, kur iš visū kraštū žmonēs buvo suvažiavē, Valdemaras iġstengē visas kliutis prašalinti! Valdžia paskyrē draugystei po 5000 rubl. ant metū. Nuo to sykio didžiausi Valdemaro darbai supuola

su darbais šitos draugystēs. Ant pirmo susirinkimo buvo 143 draugai, kuriū 68 gyveno Moskyoje (tarp jū buvo Valdemaras, Barons, Bandrevyčius ir k.); ant 3 metū ūz raštininkā tapē Valdemaras paskirtas. 1874 m. Valdemaras ir grafas Kamarovskij ir keli kiti tapē siūsti i Peterburgā nuo draugystēs kāipo guodos deputotai pas carevyčiū, carevnā, ir didkun. Aleksj Aleksandrovyčiū nuvežti draugystēs guodo bendrū žymes. Tamet draugystē iġyjo didokā kapitolā, kurio dalj ji paskyrē Valdemarui dēl apkeliaavimo Maskolijos pajuriū. Pasēkmē buvo ta, kad antram draugystēs mete iš 19 vietū atējo reikalavimai ant išteigimo jureiviskū mokslainiū. Maskolijos jureiviū mokytojū suējime vadovu tapē aprinktas Valdemaras; pirmas suējimas buvo laikytas Moskyoje 1875 m., antras 1879 m. ir t.t.

1873 m. didkuningaiktis general-admirolas ūzdavē Valdemarui apkeliauti pietinius pajurius nuo Akermano iki Baku ir Astrachan. Tokiomis kelionēmis Valdemaras iġyjo plačias zinias ant jureivystēs lauko, ir vargiai šiadien kas su juomi tame susilygintu!

1877 m. Valdemaras apzvalgē Maskolijos šiaurēje jureiviū mokslainēs, apie kā parašē i „Balt. Wehstnesj“ (žiur. 29 n.); čion jis ant Baltosios marēs rado ant laivo „Onega“ kapitonā Latvi, kas parodē, kad jau Latviai gali ġinti vietas styrininkū ir kapitonū... Jis velyjo Latviam, Ainašū jureiviam, kreiptesi i žiemū ledū jures, kur jie turtus ir garbē galēs j pelnyti, kas 1879 m. iš tikro iġvyko, kada Latviū jureiviai su pirkiniais nukeliavo i Siberijā („B. W.“ 1879 m. 32 num).

1888 m. Valdemaras Berlyne aplankē žuviū parodā, nēs žuviū auginimas ir zvejyba rišasi su jureivyste. Tuomsyk jis vėl apzvalgē Vokietijos jur-mokslainēs. Apie tā kelionē jis parašē raštā 1881 jureivystēs laikraštyje.

1882 m. tapē išteigta Latviū jureiviū draugystē „Austra“ ir pats Valdemaras šventē savo jureivystēs reikalams pašvēstā literariškā darbštumā 25-metinj. Latviai buvo visur sukurtē. Iš visū pusiū pludo piningai i ta draugystē, visur apie tai tik tešnekējo. „Austra“ tapē iġstegta per Valdemaro raginimus ir su jo pagelba. Jau 1870 m. jis ragydamas „Par juhrneeku školam“ (B. W. 17 num.) ragino prie Rygos Latviū beedribos išteigti „ihpaschu jubrias leetu un juhrneeku komišju, kas wispirmak gahdatu par 3-5 latweēschu juhras skolu eetaišišchanu“. Tolesni darbai ant tos dirvos butu: „Kugu buhwes beedribas, kugu apdrošhinašchanas beedribas, glahbeju beedribas un glahbschanas laiwas juhras—breesmas buhs jaisplata wisapkahrtap muhšu latw. juhrmalu“. 1882 m. Valdemaras rašte „Juhrneeziba un tautiba“ (B. W., num. 88) nurodo, kad jureivystēje nereikia žiurēti ant tautybos, visi Maskolijos pavaldiniai turj vienytiesi, per kā galēs ant jures lauko šj-tā nuveikti; kad jis 1857 m. rašēs iġpačiai apie Latviū ir Iġauniū jureivystē, tai buvē todėl, kad jie pamaryje gyvena ir kad tuomet apie tolesnes keliones jurēmis nei maž nebuvē rupinamasi. Dabar-gi „Austrai“ susitaisant jis ragina Latvius, budavoti didelius „koku kugiū“, su kuriais galētu keliauti ant mariū svieto ir parvežtu auksā namon, bet, sako, „brauz rahmi, tad tiksi tablak“ (B. W. 1882. 101 num.) Taip-gi Iġauniai panēšiā draugystē iġkurē „Linda“ (Valdemaro raštas „Twaikoni un buriu kugi“ Deenas Lapas 1889, 84 num.), bet toji veikia iġdilo dēl nepasēkmēs. 1882 m. Ventspylēje

įrengta tapė antra Latvių jureivių draugystė „Kurseme“ („Balss“, 32 num.), prie kurios Liepojaus jureiviai taipgi prisidėjo. Bet Latviai iš pradžių neturėjo geros pasekmės su „Austra“, per 5 metus jie mažai nuveikė po vada P. Bornhol- do, ir net į skolą įlindo: nemokėjo dar jie vesti gerai jurei- vystės ukę. 1889 m. Valdemaras rašo raštą („D. L.“ 1889, num. 116) „Waj un ka deretu šleht Austras beedribu?“ Rods Latviai turėjo jau per 120 žėglialaivių, bet tiems sunku buvo konkuruoti su garlaiviais. Administracija „Austros“ iš dalies už tą nepasekmę kaltino Valdemarą, kurs juk toli gy- vendamas negalėjo kontroliuoti draugystės darbų.

Minėjome jau, kad 1882 m. sukakę buvo 25 m. nuo laiko, kada V., Terbatoj studentaudamas, buvo išleides pirmą raštą apie jureivystę; ant atminties tapė išleistas raštas: „Spisok iz- danių Ch. M. Valdemara o morechodnyh školach i morechodstvie. Sostavlen po povodu soverszivszahosia v. 1882 g. 25-ti lietija diejateljnosti avtora po etim predmetam. Moskva 1882“. Cie- soriška gi Moskvos jureivystės draugystė suteikė Valdemarui didelį auksinį medalį.

1883 m. Valdemaras vėl keliauja po Suomiją, Svediją, Norvegiją ir Angliją, budamas siųtas per minystrą apšvietos Delanovą. 1888 m. Latvių jureiviai guodojo įstegtoją Lat- vijos jur-mokslainių ir atnaujintoją Latvių jureivystės: buvo sukakę 20 metų nuo uztvirtinimo jur-mokslainių, o 30 metų nuo laiko, kad V. žengė pirmą žingsnį dėl Latvių jureivystės atjauninimo, išleisdamas raštą: „Ueber die Befahigung der Letten und Esten zum Seewesen“. Susirinkę už tai Latviai nusprendė padėti užmokesnį už geriausius raštus apie jurei- vystę, ir tai pavadino „Kr. Valdemaro Premija“; ant to pa- skirta buvo komisija su d-ru A. Butuliu kaipo pirmsėdžiu. Toji komisija išduoda „Juhrneeku Kalendaru“. Tą patį metą tuli Valdemaro garbintojai Rygoje Latvių beedribos name iškėlė „goda meelastu“, kur sudėjo adresą Valdemarui kaipo žymę pripažinimo už jo nuopelnus glamonėjime jurei- vystės. Tame adrese „dėkingi Latviai“, primindami nuo- pelnus Valdemaro, sakosi turį 8 Latvių jur-mokslaines ir 100 laivų dėl pirklybos ir Vidžiamio bei Kuršo pajurių gyventojai po vada savų kapitonų, ir styrininkų, aplanką Afriką, Ameriką ir Angliją!

Pabaigoj savo amžiaus Valdemaras darbavosi apie Ar- changelsko žmonių mokslainių lietą. Moskvos jureivystės Draugystės paskutiniame raštų sądelyje (XLII.), kurį dar Valdemaras redagavojo, išėjo jo „Arkangelškas guberņas tautskolas ka juhrskolu nepezeesčas papilditajas“.

1891 m. lapkričio mėnesyje, dvejatą sąvaičių pasirgęs plaučių uždegimu, Valdemaras pasimirė 25 dieną lapkričio Rygos Latvių Draugystė savo kaštais negyvėlį iš Moskvos. parvezdino į Rygą, ir palaidojo Gertrudos kapinėse su didele iškilme. Gyvas budamas, jis buvo garbės sąnariu prie 15 Latvių draugysčių. Apie jo triusą ir gyvenimą patalpino straipsnį „Ruskija Viedomosti“. Moskvos jureivystės Drau- gystė Valdemaro atminčiai įsteigė dvi stipendijas, 150 rubl. ir 50 rubl., dėl geriausių mokintinių 40 jur-mokslainėse, kurias išmoka gimtineje Valdemaro dienoje, beje 15 d. lapkričio.

II. D-ras A. J. G. Bielenšteinas.

D-ras A. J. G. Bielenšteinas. vokiečiams už kuningą Dobelėje.

D-ras August Jahnis Gottfrids Bielenšteins, Latvių senovės tyri- nėtojas, vokiečių parapijos kunin- gas Dobelėje, yra gimęs Jelgavoje 20 d. vasario 1826 m. Mokinosi tėvo namuose, potam išėjo į gym- naziją Schulpforte, ir tą per 5 me- tus pabaigęs įstojo į Terbatos uni- versitetą 1846–50 m., užpelnė ši- dabro medalį 1848 m. ir auksinį 1849 m. — pabaigė kursą theolo- gijos kandidatu. Pabuvojęs už kuningą Leel-Auzėje, potam Jaun- -Auzėje, galiausiai 1867 m. pateko vokiečiams už kuningą Dobelėje.

Nuo 1864 m. Bielenšteinas buvo „latw. draugu beedri- bos“ pirmsėdžiu, nuo 1865 m. buvo pirmsėdžiu Vidžiamio ir Kuršo kuningų komisijoje, kurios užduotė buvo kalbiškai pa- labinti bibliją, katekizmą; katekizmas spaudą apleidė 1871 m., biblija 1877 m. Bielenšteinas 1877 m. priklausė taipgi prie vokiečių apdirbėjų naujos giesmių kningos.

Bielenšteino didelis veikalas „Die Lettische Sprache nach ihren Lauten und Formen vergleichend und erklärend dargestellt“ (2 dalys) nuo mokslų akademijos Peterburge laimė- jo pusę Demidovo garbės algos 1861 m. Tas raštas suteikė Latvių kalbai vietą kalbžinystos moksle. Apart to išėjo spau- doje „Handbuch der lett. Sprache. I. „Grammatik“ 1863 m., ir „Die Elemente der lett. Sprache“ 1866 m.

Dėl atminties 50 metams Bielenšteino „latw. draugu beedriba“ surinko ir spausdino 1875 m. Latvių dainas, iš ku- rių pirmi du rankiai talpina 4793 dainas, o kiti du rankiai kaip išeis, tai bus į 10,000 dainų. 1881 m. išėjo latviškai bei vokiškai „1000 latw. mihklas, tautai par preeku salašitas“. Dėl Latvių raštininkystos pradžios paminėjimo Bielenšteinas drauge su prof. A. Bezzenbergeriu 1886 m. naujai išleidė Lat- vių giesmes, giedamas Kuršo ir Žiamgalių bažnyčiose („Un- deutsche Psalmen“) pirmąsyk spausdintas 1887 m.

Antras Bielenšteino didelis darbas išėjo 1890–91 m. „Die Grenzen des lett. Sprachstammes“ po priežiūra mokslų akademijos Peterburge. Tiesų ministerijai liepiant, 1882 m. Bielenšteinas išguldė latviškai „Teesas likumus no 20 now. 1864 g.“ Daugelis jo raštų ir kalbų yra randami vokiškai ir latviškai „latw. draugu beedr. rakstu krahjuma“ nuo 1885— 91 m., mėnesiniame „Mittheilungen und Nachrichten fuer die evang. Kirche Russland's“ nuo 1865 m. pradėdant, mėnesinia- me „Baltische Monatschrift“ nuo 1873 m. pradėdant; raštų sąkrovoje „Sitzungsberichte der kurl. Gesellschaft f. Lit. und Kunst“ nuo 1865 m. imant, buvusioje „Rig. Zeitung“, Jelga- vos „Latw. Awises“ ir vėlesniame „Baltijas Wehstnesyje“, kada tas išeidinėjo tik sykį per nedelę. Karaliaučiaus univer- sitetas davė Bielenšteinui vardą philozophijos daktaro 1883 m., o Peterburgo akademija įkėlė jį į savo mokslų draugus 1890 m.

1890 m. „latw. draugu beedriba“, suėjime gruodžio m., paminėjo Bielenšteinas 25-metinę draugystėje pirmsėdytą.

(Toliaus bus.)

Maras isz rytinių Indijų jau plečiasi ir Mazojai Azijai bei Egipte. Port Said 14 apsirgusių maru numirė, Aleksandrijoje 4 numirė o Smyrnoje ir Damiette keletas apsirgo.

Prancuzijai tarp Sevres ir Choville iszszoko isz rėlių tavorinis trukis ir į tą tarpą atvažiavęs keleivių trukis atsimušė į iszszokusį, kur sužeidė 38 keleivius.

Melbourne, Australijai, nuo audros nuskendo angliskas laivas „Sierra Nevada“ ir 22 jurininkai. Tik 5 pasisekė iszsigelbėti.

Pietinėje Maskolijai, apie Kieva, yra labai dideli patviniiai aplinkui upę Dniepr. Dauguma kaimiečių turėjo gelbėtis ant plauksmų ir laivukų. Kievoje 110 šeimynų turėjo iszskraustyti isz žemųjų gyvenimų. Žemojai dalyje miesto gatvėmis plaukioja su laivukais žmonės.

Stetine, Vokietijai, tapė nusudytas vienas protestoniskas kunigas ant pustreczių metų kalėjimo už pavogimą isz parapijos kasos 42,000 markių.

Italijos karaliunui važiuojant į Vokietiją, Szveicarijoje tapo nuo trukio atkabintas vaگونas su daiktai ir viskas dingo. Tajį vaگونą rado ant vienos mažos stacijos, bet tuszczfą. Apart karaliuno daiktų buvo ir puikios bei brangios Italijos karaliaus dovanos dėl Vokietijos ciesaoriaus.

Gegužio 10 dieną, ant pusės treczios valandos ryte numirė Motiejus Klimas isz Pittston'o, Pa.

Didele Paroda ir puikus Piknykas.

Susivienijimo kalnakasių isz Plymoutho ir apielinkės bus Westover Grove (Parisziaus sode) subatoje, 26 Gegužio (May).

Prezidentas John Michell; organizatorius Benjamin James; distriktu prezidentai: T. D. Nichol, Frank Miller, Robert Courtright, Chas. Thane ir Timothy Hayes teipgi dalyvaus parodoje kaip ir ant piknyko. Priegtam užpraszone ir visus jaunosius darbininkus.

Bovos bus visokios. Szaudimai į celių dėl visų prieinami. Lenktynės!

Užkandžiai visokie. Muzika pirmos klisos dėl szokių. Visus užpraszone atsilankyt.

Vietinės Unijos
Komitetas.

9 Metinis Balius!

Draugystė szv. Kazimiero rengia didelį 9-metinį balių ant Utarninko 29 d. Gegužio, svetainėje GRAND ARMY HALL 122 E. Jersey str. Elizabeth, N. J. ir prasidės nuo 7 valandos vakare bei tęsis iki 6 val. ryto. Įzenga 25 ct. Muzika bus lietuviszka po vado vysta p. Zdanavycziaus.

Dėlto nuolankiai užpraszone vietinius kaipo ir isz apielinkių lietuvius atsilankyti.

Szv. Kazimiero Dr.
Komitetas.

Valnamaniu Seimas!

Turtingi ar vargszai, bile valnamaniai, teiksis pributi isz New Yorko, Brooklyno, Jersey City, Newarko, Elizabetho ir t.t. o ir isz visos Amerikos užpraszone valnamanius delegatus ant Lietuviszko Valnamanių Seimo, kuris bus nedėlioje 3 d. Birželio

(June) 1900 m. ir prasidės 1 valandą po pietų, svetainėje po num. 213 Forsyth str. New York.

Dėlto biznieriai ir darbininkai bukite ant Seimo, nes bus labai žingeidus dalykai girdėt. Susirinkimo Komitetas.

Prakalbos!

„Lietuvos Dukterų Draugystė“ isz Pittston, Pa. parengia susirinkimą su prakalboms nedėlioje 27 d. Gegužio, ant 7 val. vakare, svetainėje ARMO-RY HALL, Pittston, Pa. Su prakalboms yra užkviesta daug kalbetojų kaip vyrų teip ir moterių. Visus lietuvius ir lietuvaites užpraszone ant pasiklausymo.

Komitetas.

Garsingas Dr. Michel, 15 Fillmore Place, B'klyn-New York, N. Y. apgarsina į visą publiką dėl plaukų vaista

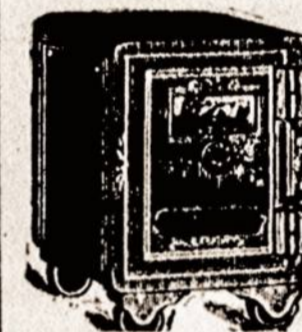
ant atauginimo ir sulaikimo nuo slinkimo. Sztai jo žodžiai: „Asz vartoja Prof. Brundzo's Wonderful Hair Grover, ir atradau, kad yra geriause pagelba plaukams ant viso svieto, ką asz rekomendavoju dėl publikos.

Leo L. Michel M. D.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa. Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujasią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Telposgi senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00

sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 200-lb. office and store safes, \$11.05; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$24.50; 1250 lbs., \$28.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$48.75; 68 inches high, 2000 lbs., \$49.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WHITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. CHICAGO.

Vien del vyru.

Dovanai pakeli naujo iszradimo gyduolių prisiusime pacztu tik koris priduos savo adresą. Kuris sugražins sveikata trumpam laike.

A. E. Robinson M.D.C.M.

tnojams pertiktins kaip lengvai gali iszsigdyti savo silpnumus, jeigu vortosi tam tikslul atsakan-czes gyduoles. Inститутas neaprubezinoje, bet kuris tik caszys, aplakys dovanai pakeli užpezėtyta kad nebutų kokto apstrikimo prieszai apgavystę. Raszyk tuojaus.

Dovanai prabos pakells pasek minglausly gyduolių bus prislustas koznam per pacztą, kuris paraszys State Medical Institute. Tos gyduoles daugybel vyrų augrazino sveikata, kurie per daugeli metų kentėjo proto ir kuno ligas paeinanczias nuo jaunystės, už tad Inститутas prizada koznam kuris atieszauks, prislust pakeli dovanai.

Koznas kuris janczla anti lytiszko silpnumo paeinanczias nuo jaunystės, kuris silpnina spēkas iratmintį, sunkelia dieglius strėnose arba nevaldymo lytiszky dalių gali sugrįžti į sveikata gydymasis namie.

Tos gyduoles turi neapakoma paeckmę nes jos atelekia sulezkadytas vietas daduodamas drutybę kur labiansia reikalinga. Iszgydo kozną ligą iszvarinėjo vieokius nesmagumus iszenėjusius nuo kelių metų per nenaturaliezka pasielgimą iszgyco klek vienam atstiklime. Daszinok State Medical Institute, 520 Elektron Building Ft. Wayne, Ind., o apturėsi trumpam laike pakeli gyduolių dovanai. Inститутas nori pagelbėti daugybel tokių vyrų, kurie negali apieist savo namus ir nusiduoti į gydinyzles, tai dovanai prislustas pakells